

זהירות מהפסדי ממון

בעניני ממונות אקטואליים - שמפורסם בעיתון "המודיע" בכל ערב שבת

מאת: יצחק בירך דסקל – דיין ומורה צדק

בס"ד, מאמר מו, חג הסוכות, תשפ"ז

לשמיעה בקול הלשון: בטלפון 073-2951374 : 1-4-3 באתר: [לחץ כאן](mailto:y.b.daskal@vbdaskal.com) טל: 052-7611435 y.b.daskal@vbdaskal.com

מאמר מו

סדר נחלת הירושה

השואל: בן דוד של סבי ז"ל גר בשכנות עמנו. למרות שהוא קרוב רחוק מאוד – בסך הכל יש לנו אבא של סבא רבה משותף – הייתי מאוד מיודד עמו. כיון שכל קרובי המשפחה נהרגו בשואה, ונשארתי יחיד ממשפחתו. הרבה מאוד עזרתי לו, והבנתי ממנו שברצונו לכתוב צוואה להניח לי חלק מהנכסים ירושה, כיון שלא היו לו ילדים. אשתו השנייה גרה עמו יחד עם בנה. לפני שנתיים הוא נפטר, ולפני חודש נפטרה אשתו. אמרתי לבנה, שהוא שומר תורה ומצוות, שרצונו של הנפטר היה לתת לי חלק מהדירה, אלא שבנה אינו רוצה לתת לי כלום, כיון שלא שמע זאת מהנפטר. האם יש לי סיכוי לזכות בדין תורה?

הרב: חסרים פרטים. על שם מי היתה רשומה הדירה בטאבו בחייו, ועל שם מי רשומה היום?

השואל: כל הדירה היתה רשומה על שמו, ועכשיו בן אשתו בתהליך להעביר את הדירה על שמו, כיון שאשתו ירשה את הדירה, והוא בנה היחיד.

הרב: אמרת שהוא בן דוד של סבך, האם יש לנפטר אחים או אחיות?

השואל: לא?

הרב: האם לאביו של הנפטר היו אחים או אחיות?

השואל: היה אח אחד ונפטר?

הרב: האם לאח של אביו היו ילדים?

השואל: לא?

הרב: זאת אומרת, שמכל זרעו של אביו של סבא רבה שלך, לא נשאר אלא אתה.

השואל: נכון?

הרב: אם כן, על פי תורה אתה היורש היחיד של כל הדירה!!

השואל: אני היורש? ! איך זה יתכן. אבל אשתו ירשה אותו, וגם ידוע לי על מעשה אחר, שבית דין פסק שהאלמנה יורשת את הדירה, והוא בנה היחיד?

הרב: על פי תורה אשה אינה יורשת את בעלה. בית דין כנראה פסק שהאלמנה תגור בדירה בלבד, כי אלמנה ממשיכה לגור בבית בעלה, אבל לאחר שנפטרה – זוכים יורשי הנפטר בדירה, ולא היורש של האשה.

השואל: אבל איך יתכן שאני יורש של אדם כל כך רחוק, בסך הכל יש לנו אבא של סבא רבה משותף? !

זהירות מהפסדי ממון

בעניני ממונות אקטואליים - שמפורסם בעיתון "המודיע" בכל ערב שבת

מאת: יצחק בירך דסקל – דיין ומורה צדק

בס"ד, מאמר מו, חג הסוכות, תשפ"ז

לשמיעה בקול הלשון: בטלפון 073-2951374 : 1-4-3 באתר: [לחץ כאן](mailto:y.b.daskal@ybdaskal.com) טל: 052-7611435 y.b.daskal@ybdaskal.com

הרב: סדר הירושה על פי תורה הוא: כשאדם נפטר, יורשין ילדיו את כל נכסיו. ואם אין לו ילדים, יורשו אביו. ואם אביו אינו חי, הרי הוא כאילו ירשו ממש, ויורשין ילדיו של אביו את הירושה. ואם אין לאביו ילדים – יורש את אביו, אבי אביו. ואם אבי אביו אינו חי – יורשין את אבי אביו, ילדיו של אבי אביו. ואם ילדיו אינם בחיים, ויש להם זרע – זרעם יורש. תמיד אין עולים לדור קודם, אלא אם כן בודקים שלזה שזכאי בירושה אין זרע כלל. כך סדר הירושה – מלמטה למעלה דור דור, עד יעקב אבינו! לכן אתה היורש היחידי של אביו של סבא רבה שלך, שזכה בירושה מאביו של הנפטר.

השואל: לפי דברי הרב אני לא צריך שום טובה מבן אשתו, ואני בעל הדירה?

הרב: נכון מאוד. וכיון שהוא שומר תורה, הוא ישמע בקול בית דין, ובעזרת ה' תצליח!

כללים משפטיים

סדר נחלת הירושה

כאשר אדם נפטר – ילדיו יורשים את כל נכסיו. ותמיד אם יש בנים רק הבנים יורשים. ואם אין בנים יורשות הבנות במקום הבנים.

ירושת האב

אם אין לנפטר ילדים – אביו יורשו.

ירושת האחים

אם האב אינו חי – יורשים את הנפטר ילדיו של האב, כלומר אחיו של הנפטר.

ירושת אבי האב

אם גם האחים אינם קיימים – אבי האב יורש את הנפטר.

ירושת בני אבי האב

אם אבי האב איננו – יורשים אותו ילדיו.

ירושת הזרע

כאשר גם הילדים אינם קיימים – זרע הילדים יורש במקומם.

כלל הסדר

זהירות מהפסדי ממון

בעניני ממונות אקטואליים - שמפורסם בעיתון "המודיע" בכל ערב שבת

מאת: יצחק בירך דסקל – דיין ומורה צדק

בס"ד, מאמר מו, חג הסוכות, תשפ"ז

לשמיעה בקול הלשון: בטלפון 073-2951374 : 1-4-3 באתר: [לחץ כאן](mailto:y.b.daskal@ybdaskal.com) טל: 052-7611435 y.b.daskal@ybdaskal.com

תמיד אין עולים לדור קודם אלא לאחר בירור שאין לדרגה הקרובה זרע כלל.

אלמנה

אשה אינה יורשת את בעלה. היא רק זוכה להמשיך לגור בביתו כל ימי חייה. לאחר פטירתה – הנכס חוזר ליורשי הבעל.

קרוב רחוק

גם קרוב רחוק מאוד נעשה יורש יחידי אם אין קרוב קרוב יותר.

בינת המשפט

סדר נחלות

כתב המחבר בחושן משפט (רעו, א) וז"ל "סדר נחלות כך: מי שמת, בנו יורשו. לא נמצא (לו) בן, רואים אם יש לבן זרע, בין זכר בין נקבה עד סוף כל הדורות, עומד במקומו ויורש הכל, לא נמצא זרע לבן, אם יש לו בת תירשנו. לא נמצא לו בת, אם יש לה זרע, בין זכר בין נקבה עד סוף כל הדורות, יורש הכל. לא נמצא לה זרע, תחזור הירושה לאביו של מת".

"ואם אין אביו קיים, תחזור לזרעו שהם אחי המת. אם יש לו אח, יורש הכל. לא נמצא לו אח; אם הניח זרע עד סוף כל הדורות עומד במקומו לירש. לא נמצא לו אח ולא זרע ממנו, תחזור הירושה לאחות המת או לזרעה עד סוף כל הדורות. לא נמצא לו אחות ולא זרע ממנה, תחזור הירושה לאבי אביו של מת. ואם אינו קיים, חוזר לזרעו שהם אחי אבי המת, אם יש לו אחים או לזרעם עד סוף כל הדורות. ואם אין אחים לאבי המת, ולא זרע מהם, חוזרת לאחות אבי המת או לזרעה עד סוף כל הדורות".

"ואם אין אחות לאבי המת ולא זרע ממנה, חוזרת לאבי אבי אביו של מת. ואם אינו חי, מורישו לזרעו שהם אחי אבי אביו של מת או לזרעם עד סוף כל הדורות. לא נמצאו אחי אבי אביו של מת ולא זרעם, חוזרת לאחות אבי אביו של מת או לזרעה עד סוף כל הדורות. ועל זה הדרך נחלה ממשמשת למעלה עד ראובן עכ"ל. הנה מבואר שקרוב רחוק מאביו יורש יחיד".

האשה אינה יורשת את בעלה

מובא במשנה בבבא בתרא (קח, א) "האשה את בעלה מנחלין ולא נוחלין" ע"כ. מבואר שהאשה מנחילה לבעל, דהיינו שהבעל יורש את אשתו, והאשה אינה נוחלת מבעלה, דהיינו שאינה יורשת מבעלה. וכן פסק הרמב"ם (נחלות א, א) "האשה אינה יורשת בעלה כלל והבעל יורש את כל נכסי אשתו מדברי סופרים". ע"כ. מבואר שעל פי הלכה אין האשה יורשת את בעלה כלל.

זהירות מהפסדי ממון

בעניני ממונות אקטואליים - שמפורסם בעיתון "המודיע" בכל ערב שבת

בס"ד, מאמר מו, חג הסוכות, תשפ"ז מאת: יצחק בירך דסקל – דיין ומורה צדק

לשמיעה בקול הלשון: בטלפון 073-2951374 : 1-4-3 באתר: [לחץ כאן](mailto:y.b.daskal@ybdaskal.com) טל: 052-7611435 y.b.daskal@ybdaskal.com

שאלות ותשובות

שאלה: האם האלמנה יורשת את נכסי בעלה?

תשובה: לא. האלמנה ממשיכה לגור בדירתו בלבד, אך אין לה ירושה בנכסיו.

שאלה: מה הדין אם אין לנפטר קרובים?

תשובה: הירושה עולה דור אחר דור עד שמוצאים זרע, גם אם הוא רחוק מאוד.

שאלה: האם בן של אשת הנפטר מנישואין קודמים נחשב ליורש?

תשובה: לא. בן של האשה אינו יורש את בעלה אלא יורש רק את אמו.

שאלה: איך יתכן שאדם רחוק מאוד יקבל דירה שלמה?

תשובה: כך סדר התורה – הירושה עוברת דור אחר דור, ואם זהו הזרע היחיד, הוא יורש הכל.

שאלה: האם ניתן לשנות את סדר הירושה בצוואה?

תשובה: על פי תורה לא, אלא אם כן נעשית צוואה על פי דיני מתנה תקפים בחיי האדם.

